

Hørings svar til NOU 2019:25 Med rett til å mestre – Struktur og innhold i videregående opplæring

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær, organisasjon. Organisasjonen arbeider med folkehelse, forskning på hjerte- og karsykdommer og demens, og er interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende. Nasjonalforeningen for folkehelsen arbeider med aktuelle og fremtidsrettede oppgaver som har betydning for folkehelsen.

Utvalget har i utredningen «Med rett til å mestre» fremmet en rekke forslag for at flere skal kunne gjennomføre videregående opplæring. Utredningen viser godt dagens utfordringer, som manglende tilbud for å fange opp elever som sliter underveis og behovet for et bedre tilpasset opplæringstilbud som ivaretar elevenes ulike forutsetninger for gjennomføring.

Utdanning er en viktig kilde til kunnskap, sosial inkludering, arbeid, inntekt og gode levekår. Det er en kjent og sterk sammenheng mellom utdanningsnivå og helse. At flest mulig fullfører videregående opplæring vil virke positivt inn på levekår og forebygge helseproblemer senere i livet¹.

Nasjonalforeningen for folkehelsen ser på de økende sosiale ulikhetene som en av våre største samfunnsutfordringer. Allerede fra tidlig barndom blir ulikhetene gjeldende. Det er godt dokumentert at sosiale ulikheter i ungdomsårene manifesterer seg som sosiale ulikheter i helse gjennom livsløpet. Skolen og barnehagen er sentrale arenaer for å utjevne sosiale ulikheter, men det er betydelige mangler i datagrunnlaget samfunnet har for å forstå hvordan og hvorfor blant annet kjønnsforskjeller oppstår i skolen, og hvilke konsekvenser det har for senere livsløp². For å forhindre at tiltak reproducerer eller forsterker sosiale ulikheter er det nødvendig med systematisk utprøving av tiltak gjennom hele barnehage- og skoleløpet. Videregående opplæring kan ikke være et unntak, selv om opplæringstilbudet er frivillig. Nasjonalforeningen for folkehelsen mener det må prioriteres konsekvensvurderinger, rutinemessig overvåkning og følgeforskning av sosiale fordelings effekter i tiltaks- og reformutvikling.

Flere av tiltakene utvalget har fremmet har potensial til å redusere sosiale ulikheter. For å unngå utilsiktede konsekvenser må hele prosessen, fra implementering til oppfølging og evaluering, ha et klart sosialt fordelingsperspektiv. Følgeforskning bør skaffe til veie kunnskap om prosesser og effekter for ulike sosioøkonomiske grupper i et livsløpsperspektiv.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
Generalsekretær

Karoline Unnerud
Rådgiver

¹ Fagrådet for sosial ulikhet i helse. (2018). *Anbefalte tiltak mot sosial ulikhet i helse*. Oslo: Helsedirektoratet. Hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/anbefalte-tiltak-mot-sosial-ulikhet-i-helse/>

² NOU 2019: 3. (2019) *Nye sjanser – bedre læring – Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-3/id2627718/>